

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ,
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В И С Н О В О К

від 06 вересня 2019 року
Протокол № 2

Про проект Закону України про особливу процедуру
усунення Президента України з поста (імпічмент)
(реєстр. № 1012 від 29.08.2019)

Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування за дорученням Голови Верховної Ради України Д.Разумкова розглянув проект Закону України про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент) (реєстр. № 1012 від 29.08.2019), поданий Президентом України В.Зеленським та визначений ним як невідкладний для позачергового розгляду Верховною Радою України.

Метою і завданнями прийняття цього законопроекту, як зазначається у Пояснювальній записці суб'єктом права законодавчої ініціативи, є створення правових засад для гарантування реалізації народними депутатами України як представниками українського народу парламентського контролю за дотриманням Главою держави Конституції та законів України, відновлення системи стримувань та противаг шляхом забезпечення можливості практичної реалізації процедури імпічменту Президента України. Водночас підкреслюється, що чинне законодавство у відповідній сфері містить низку невизначеностей та суттєвих недоліків, без усунення яких передбачені у чинному законодавстві положення щодо порядку імпічменту Президента України мають суто декларативний характер та не можуть бути реалізованими на практиці.

Зміст проекту Закону України про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент) (реєстр. № 1012) ґрунтується на основоположних конституційних нормах, відображених у статтях 85, 108, 111, 151 Основного Закону України, розкриваючи та деталізуючи механізм відповідної процедури. Зокрема, передбачається закріплення демократичних принципів здійснення імпічменту, виписаний порядок його ініціювання, порядок формування спеціальної тимчасової слідчої комісії з числа народних депутатів України з урахуванням принципу пропорційного представництва

депутатських фракцій і груп, спеціального прокурора та спеціальних слідчих, врегульовано питання статусу та діяльності спеціальної тимчасової слідчої комісії спеціального прокурора, спеціальних слідчих, захисника прав Президента України, сформульовано вимоги до висновків і пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії, визначено порядок їх підготовки з наступним розглядом Верховною Радою України, встановлено всі необхідні процедури для неупередженого, повного і всебічного розгляду питань на пленарних засіданнях, включно з підготовкою і розглядом проекту постанови про звинувачення Президента України, висновків Конституційного Суду України та Верховного Суду, прийняття рішення про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту тощо.

Загалом нормативний матеріал законопроекту з реєстр. № 1012 складається з преамбули, 23-х статей та Прикінцевих і перехідних положень, якими передбачається вилучення з Регламенту Верховної Ради України 17-ти статей Глави 30, що на сьогодні регулюють порядок дострокового припинення повноважень Президента України у разі його усунення з поста в порядку імпічменту. При цьому слід зазначити, що суттєву більшість положень вищевказаних статей Регламенту з необхідним коригуванням відображено у статтях законопроекту. Разом із тим, запропоновані зміни до частини першої статті 49 Регламенту Верховної Ради України розширюють перелік процедурних рішень Верховної Ради України, які на сьогодні визначаються виключно Регламентом, за рахунок окремих питань, зазначених у частинах першій, четвертій статті 13, частинах третій, шостій статті 15 цього законопроекту.

Окрім того, пропонується внести зміни до статті 351 Кримінального кодексу України, встановивши, що за невиконання службовою особою законних вимог спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, створення штучних перешкод у їх роботі, надання недостовірної інформації така службова особа нестиме аналогічну відповідальність, яка передбачена на сьогодні за згадані діяння стосовно парламентських комітетів та тимчасових слідчих комісій. Тотожний підхід передбачається застосувати і до частини першої статті 385 Кримінального кодексу України. У разі прийняття законопроекту відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача без поважних причин від виконання покладених на них обов'язків під час розслідування спеціальною тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради України також вважатиметься злочином і каратиметься штрафом від п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у висновку від 5 вересня 2019 року до законопроекту висловлює низку зауважень як до його окремих норм, так і положень загального характеру та вважає, що даний документ потребує доопрацювання.

Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики у своєму висновку щодо відповідності проекту нормативно-правового акта вимогам антикорупційного законодавства вказує, що у проекті акта не виявлено корупціогенних факторів – проект акта відповідає вимогам антикорупційного законодавства (рішення Комітету від 5 вересня 2019 року, протокол № 3).

Під час обговорення проекту Закону України про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент) було зауважено, що його прийняття дозволить врегулювати важливий механізм системи стримувань і противаг державної влади, рівності всіх її суб'єктів перед законом, який впродовж тривалого періоду мав виключно декларативний характер, оскільки до цього часу не знаходив необхідного продовження поза нормами Конституції України. При цьому підкреслювалось, що логіка унормування процедури імпічменту, в якій задіяно не лише народних депутатів України, Верховну Раду України та її органи, але й представників судової гілки влади та правоохоронної системи, дозволяє стверджувати, що відповідне правове регулювання виходить за межі суто парламентської процедури і потребує прийняття спеціального закону, що й було зроблено Президентом України В.Зеленським шляхом реалізації права законодавчої ініціативи.

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань організації державної влади, державної служби, служби в органах місцевого самоврядування, державних символів та нагород О.Корнієнка, врахувавши висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, з'ясувавши позицію народних депутатів України – членів Комітету осіб та всебічно обговоривши питання, **Комітет у х в а л и в:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої та частини другої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент) (реєстр. № 1012), поданий Президентом України В.Зеленським, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому.

2. Доручити виступити із співповіддю на пленарному засіданні Верховної Ради України під час розгляду зазначеного питання народному депутату України, Голові Комітету А.Клочку.

Голова Комітету

А.КЛОЧКО